

Väljaandja:	Keskkonnaminister
Akti liik:	määrus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.02.2009
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	23.11.2014
Avaldamismärge:	

Kultiveerimismaterjali tootmisele, mikropaljundamist kasutavale laboratooriumile, pakendamisele, müügipakendi sulgemisele ja märgistamisele ning enesekontrollile esitatavad nõuded; kultiveerimismaterjali teise liikmesriiki turustamise teatise sisu ja selle edastamise kord¹

Vastu võetud 21.12.2006 nr 86
[RTL 2007, 1, 2](#)
jõustumine 08.01.2007

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
21.01.2009	RTL 2009, 11, 131	01.02.2009

Määrus kehtestatakse «[Taimede paljundamise ja sordikaitse seaduse](#)» § 64 lõike 6, § 65 lõike 6, § 66 lõike 8, § 96 lõike 3, § 97 lõike 3 ja 11, § 101 lõike 5 ja § 105 lõike 8 alusel.

§ 1. Reguleerimisala

Käesoleva määrusega kehtestatakse:

- 1) kultiveerimismaterjali tootmise tegevusloa taotlemisele, loa sisule ja loa andmisele esitatavad nõuded;
- 2) mikropaljundamise meetodil kultiveerimismaterjali tootvale laboratooriumile esitatavad nõuded;
- 3) metsapuude seemneid pakendavale ettevõttele ning seemne pakendamisloa taotlusele ja pakendamisloa sisule esitatavad nõuded;
- 4) kultiveerimismaterjali pakendamisele ja müügipakendi sulgemisele, märgistamisele ning etikettide sisule esitatavad nõuded;
- 5) kultiveerimismaterjali tarnija enesekontrollisüsteemile esitatavad nõuded;
- 6) Euroopa Liidu liikmesriikide vaheliste kultiveerimismaterjali vedude teatise sisule esitavad nõuded ja kultiveerimismaterjali vedudest teatamise kord.

§ 2. Kultiveerimismaterjali tootmise tegevusloa taotlemine, loa sisu ja andmine

(1) Kultiveerimismaterjali turustamisotstarbelise tootmise alustamiseks esitab tootmise tegevusloa taotleja Keskkonnaametile taotluse, millel märgitakse:

[[RTL 2009, 11, 131](#)- jõust. 01.02.2009]

- 1) taotleja nimi, isiku- või registrikood, aadress, telefoni number ning esindaja andmed;
- 2) puuliik ja toodetava kultiveerimismaterjali kirjeldus,
- 3) tootmiseks kasutatava kinnisasja asukoht ja pindala, olemasolevate seadmete nimetus ja markeering, kvalifitseeritud personali arv, märke tootmisterritooriumi tarastatuse ja taimekasvatuseks vajaliku kastmisvõimaluse olemasolu kohta.

(2) Keskkonnaamet annab järgmiste andmetega kultiveerimismaterjali tootmise tegevusloa:

[[RTL 2009, 11, 131](#)- jõust. 01.02.2009]

- 1) loa number ja väljaandmise aeg;
- 2) luba andnud asutuse nimi, aadress ja registrikood;
- 3) loa saaja nimi, registri või isikukood, aadress ja kontaktandmed (telefoni number, e-post);
- 4) toodetava kultiveerimismaterjali sortiment puuliikide kaupa;
- 5) loa kehtivuse aeg;

- 6) loa andmise alus;
- 7) loa andja allkiri ja asutuse pitsat.

§ 3. Kultiveerimismaterjali mikropaljundamist kasutatavale laboratooriumile esitatavad nõuded

Kultiveerimismaterjali tootmisel mikropaljunduse meetodit kasutav laboratoorium peab vastama järgmistele tingimustele:

- 1) kvaliteedinõuetele vastava kultiveerimismaterjali tootmiseks peab laboratoorium olema varustatud mikropaljunduse tehnoloogiaks vajalike seadmetega;
- 2) laboratooriumi töötajad peavad olema kompetentsed tootma kultiveerimismaterjali mikropaljunduse meetodil;
- 3) laboratoorium peab välja töötama, dokumenteerima ja rakendama meetodid ning protseduurid ulatuses, mis on toodangu kvaliteedi tagamiseks vajalik;
- 4) laboratoorium peab omama enesekontrolli süsteemi vastavalt käesoleva määruse § 6 nõuetele;
- 5) laboratooriumil peab olema kehtestatud kultiveerimismaterjali tootmiseks kasutatava algmaterjali päritolu dokumenteeritud tõestamise kord;
- 6) laboratoorium peab pidama mikropaljundamise meetodil toodetud kultiveerimismaterjali kohta täpset arvestust ning tagama, et ühest baasisendist (ortetist) võib mikropaljunduse meetodil metsa uuendamise eesmärgil Eestis turustamiseks toota maksimaalselt üks miljon isendit (rametit).

§ 4. Metsapuude seemnete pakendamise loa taotlusele ja pakendamise loa sisule ning metsapuude seemnete pakendamiskohale esitatavad nõuded

(1) Metsapuude seemnete pakendamisloa saamiseks esitab loa taotleja Keskkonnaametile taotluse, milles märgitakse:

[RTL 2009, 11, 131- jõust. 01.02.2009]

- 1) taotleja nimi, isiku- või registrikood, aadress, telefoninumber ning ning esindaja andmed;
- 2) puuliikide nimetused mille seemneid soovitakse pakendada;
- 3) pakendamiseks olemasoleva baasi kirjeldus: hooned ja nende asukoht, olemasolevate seadmete nimetus ja markeering, personali arv.

(2) Keskkonnaamet annab ettevõttele metsapuude seemnete pakendamise loa, kui pakendajal on kasutada:

[RTL 2009, 11, 131- jõust. 01.02.2009]

- 1) eraldi ruum seemnete kaalumiseks ja pakendamiseks;
- 2) külmutusagregaadiga varustatud külmkamber või laiatarbekülmik(ud) seemnete ladustamiseks ja säilitamiseks;
- 3) taadeldud kaal kuni 10-kilogrammise massi määramiseks täpsusega 0,1 grammi;
- 4) seemnepartii esmaformeerijal peab olema kasutada käbide töötlemise tehnoloogia, mis välistab partiide segunemise.

(3) Nõutud tingimuste olemasolu korral annab Keskkonnaamet metsapuude seemnete pakendamisloa järgmiste andmetega:

[RTL 2009, 11, 131- jõust. 01.02.2009]

- 1) loa number ja väljaandmise aeg;
- 2) loa andnud asutuse nimi, aadress ja registrikood;
- 3) loa saaja nimi, registrikood, aadress ja kontaktandmed (telefoninumber, e-post);
- 4) pakendatavate seemnete nimestik puuliikide kaupa;
- 5) loa kehtivuse aeg;
- 6) loa andmise alus;
- 7) loa andja allkiri ja asutuse pitsat.

§ 5. Kultiveerimismaterjali turustamisotstarbelisele pakendamisele, müügi pakendamise sulgemisele ja märgistamisele esitatavad nõuded

(1) Turustamiseks pakendatava kultiveerimismaterjali partii peab selle tootmise kõigil etappidel kuni turustamiseni olema identifitseeritav järgmiste andmete alusel:

- 1) põhitunnistuse number;
- 2) liigi botaaniline nimi eesti ja ladina keeles;
- 3) kategooria: *algallikas tuntud, valitud, kvalifitseeritud* või *katsetatud*, sealhulgas ka materjal, mis on vaid esialgselt katsetatud;
- 4) kasutamise eesmärk;
- 5) algmaterjali tüüp: seemneallikas, puistu, seemla, perekondade vanemad, kloon või kloonisegu;
- 6) algmaterjali andmenimistu kordumatu registreerimistähis või päritolupiirkonna kood;
- 7) kategooriasse *algallikas tuntud* ja *valitud* kuuluva või vajaduse korral ka muu materjali pärinemiskoht;
- 8) vajaduse korral materjali autohtoonne või muu kui autohtoonne, indigeenne või muu kui indigeenne või teadmata päritolu;
- 9) seemneliste üksuste puhul seemnete valmimise aasta;
- 10) seemikuna või pistikutest paljundatud taimede tüüp ja taimlas kasvatamise aeg (taimede vanus);
- 11) teave selle kohta, kas algmaterjali on geneetiliselt modifitseeritud või mitte.

(2) Kategooriasse *valitud, kvalifitseeritud* või *katsetatud* kuuluvat tunnustatud kultiveerimismaterjali üksust võib kasutada vegetatiivseks paljundamiseks tingimusel, et saadud materjali hoitakse ja identifitseeritakse eraldi.

(3) Kultiveerimismaterjali tootmiseks kasutatava algmaterjali kannab Keskkonnaamet algmaterjali andmenimistusse, kooskõlas Euroopa Komisjoni määrusega nr 1597/2002, millega kehtestatakse nõukogu direktiivi 1999/105/EÜ üksikasjalikud rakenduseeskirjad metsapaljundusmaterjali algmaterjali riiklike loetelude vormi osas (EÜT L 240, 7.9.2002, lk 34–38). Nimistu avalikustatakse Keskkonnaameti veebilehel. [RTL 2009, 11, 131- jõust. 01.02.2009]

(4) Keskkonnaamet kontrollib algmaterjali nimistut iga viie aasta tagant. Kui teave algmaterjali kohta ei vasta keskkonnaministri 6. juuli 2006. a määruse nr 45 «Kultiveerimismaterjali kategooriad, kultiveerimismaterjali algmaterjalile ning kultiveerimismaterjali kvaliteedile esitatavad nõuded» lisa 1 A, B, C või D osas kehtestatud miinimumnõuetele, kustutatakse see algmaterjal nimistust. [RTL 2009, 11, 131- jõust. 01.02.2009]

(5) Kultiveerimismaterjali turustamisotstarbelisel pakendamisel tuleb jälgida, et:

1) segada võib ühe päritolupiirkonna kahte või enamat kategooriasse *algallikas tuntud* või *valitud* kuuluvat kultiveerimismaterjali üksust;

2) segada võib ühe tunnustatud üksuse eri aastatel valminud kultiveerimismaterjali, kusjuures etiketile märgitakse tegelikud valmimisaastad ja iga aasta kultiveerimismaterjali osakaal segus;

3) segades ühe ja sama päritolupiirkonna, kategooriasse *algallikas tuntud* kuuluvat, seemneallikaist ja puistutest pärinevat kultiveerimismaterjali tuleb see uus partii sertifitseerida kui «seemneallikast pärinev»;

4) segades muust kui autohtoonsest või muust kui indigeensest algmaterjalist pärit kultiveerimismaterjali sellise kultiveerimismaterjaliga, mille algmaterjali päritolu on teadmata, tuleb see uus partii sertifitseerida kui «teadmata päritoluga».

(6) Kultiveerimismaterjali segamisel peavad segukomponentide tähised olema algmaterjali andmenimistu kohaselt identifitseeritavad ning segatud kultiveerimismaterjalipartiile tuleb anda uus põhitunnistus.

(7) Turustatavad metsapuude seemned peavad olema hermeetiliselt suletud pakenditesse nii, et pakendeid ei oleks võimalik avamise järel teist korda pakendamisekohaselt sulgeda. Turustuspakendi sulgemiskoht peab olema turvakleebisega pitseeritud.

(8) Turustatav sertifitseeritud kultiveerimismaterjali partii peab lisaks sertifitseerimist kinnitavale põhitunnistusele olema varustatud tarnija etiketiga, millel peab lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmetele olema märgitud:

1) tarnija nimi ja aadress;

2) tarnitav kogus;

3) seemnete korral nende puhtuse protsent, idanevuse või eluvõime protsent, 1000 puhta seemne mass, idanemisvõimeliste seemnete arv ühes kilogrammis ja pakendamise kuupäev;

4) istutusmaterjali korral taimede minimaalne pikkus;

5) märge selle kohta, kas materjal on vegetatiivselt paljundatud;

6) kategooriasse *katsetatud* kuuluval kultiveerimismaterjalil, mille algmaterjali on esialgu ajutiselt kuni 10 aastase tähtajaga tunnustatud, peab etiketil olema tähistus sõnadega «ajutiselt tunnustatud».

(9) Kultiveerimismaterjali väikeste seemnekoguste korral, mis ei ületa järgmiste puuliikide seemnekoguseid grammides, ei kohaldata käesoleva paragrahvi lõike 8 punktis 3 esitatud nõuet märkida etiketile andmed seemnete idanevuse või eluvõime ning ühes kilogrammis seemnetes idanemisvõimeliste seemnete arvu kohta:

1) harilik mänd *Pinus sylvestris* 200 g;

2) keerdmänd *Pinus contorta* 90 g;

3) harilik kuusk *Picea abies* 200 g;

4) harilik ebatsuuga *Pseudotsuga menziesii* 300 g;

5) euroopa lehis *Larix decidua* 170 g;

6) siberi lehis *Larix sibirica* 100 g;

7) jaapani lehis *Larix kaempferi* 100 g;

8) eurojaapani lehis *Larix x eurolepis (Larix x marschlinsii)* 160 g;

9) arukask *Betula pendula* 50 g;

10) sookask *Betula pubescens* 50 g;

11) sanglepp *Alnus glutinosa* 40 g;

12) hall lepp *Alnus incana* 20 g;

13) harilik saar *Fraxinus excelsior* 2000 g;

14) harilik vaher *Acer platanoides* 3500 g;

15) harilik haab *Populus tremula* 20 g;

16) harilik tamm *Quercus robur* 40 000 g;

17) punane tamm *Quercus rubra* 40 000 g;

18) harilik pärn *Tilia cordata* 900 g.

(10) Hiljemalt ühe kuu jooksul pärast kultiveerimismaterjali kevadist turustamisperioodi, mis loetakse lõppenuks 31. mail või pärast sügisest turustamisperioodi, mis loetakse lõppenuks 31. oktoobril, esitavad tarnijad Keskkonnaametile kõigi turustatud kultiveerimismaterjali partiide kohta aruande, mis peab sisaldama käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 8 nimetatud andmeid.

(11) Juhul kui kultiveerimismaterjali partii märgistamiseks kasutatakse värvilist etiketti, peab tarnija etiketi värv olema kategooria *algallikas tuntud* korral kollane, kategooria *valitud* korral roheline, kategooria *kvalifitseeritud* korral roosa ja kategooria *katsetatud* korral sinine.

(12) Turustatava kultiveerimismaterjali partii etikett peab olema täisnurkne, pikkuse ja laiuse suhtega 1,4:1, valmistatud veekindlast materjalist ja kinnitatud metsakultiveerimismaterjali pakendile või transpordivahendile viisil, mis välistab selle teist korda kasutamise.

(13) Kui sertifitseeritavate metsapuuliikide loetelusse kuuluvate liikide kultiveerimismaterjali turustatakse muuks otstarbeks kui metsanduses kasutamiseks, ei kohaldata selle suhtes direktiivist 1999/105/EÜ tulenevaid ja käesoleva määrusega kehtestatud nõudeid ning materjalile lisatakse dokument, millel on märged: «Kasutamiseks mittemetsanduslikul eesmärgil».

(14) Kui kultiveerimismaterjali varumise või tootmisega seotud ajutiste raskuste ületamiseks turustatakse direktiivi 1999/105/EÜ artikli 18 lõike 1 kohaselt vähem rangetele nõuetele vastavat kultiveerimismaterjali, tuleb selle partii tarnija etiketile märkida: «Materjal vastab vähem rangetele nõuetele».

§ 6. Kultiveerimismaterjali tarnija enesekontrollisüsteemile esitatavad nõuded

(1) Metsakultiveerimismaterjali tarnija enesekontrollisüsteem peab sisaldama dokumenteeritud kujul:

- 1) kasutatavate tehnoloogiate ja seadmete kirjeldusi;
- 2) kultiveerimismaterjali kasvatamise või säilitamise tehnoloogiast, kasvukeskkonnast ja töötajate oskusest tulenevalt esineda võivate kahjustuste identifikatsiooni ja analüüsitulemusi;
- 3) protseduurireegleid, mille abil saab kontrollida, kas kultiveerimismaterjali kasvatamisel või säilitamisel esineda võiva ohu vähendamise või kõrvaldamise meetmed toimivad (seirekava ja kriteeriumid);
- 4) korrigeerivaid meetmeid, mis tuleb kasutusele võtta, kui seire käigus on ilmnunud kõrvalekalle kehtestatud kriteeriumitest.

(2) Taimede tervise tagamiseks peab tarnija koostama igaks kalendriaastaks taimehaiguste ja kahjustuste vältimise kava. Kava kohaselt võetud meetmed dokumenteeritakse taimearaamatus, kuhu märgitakse nende toimumise aeg ja koht, tööde teostaja nimi ning tehtud tööde ja kasutatud materjalide nimetused.

(3) Taimekahjustuste ilmnemisel on tarnija kohustatud märkima nende dokumenteerimisel kahjustuse aja, koha ning kahjustuse ulatuse.

(4) Kultiveerimismaterjali tarnija teeb taimede kvaliteedi kindlakstegemiseks nii taimede kasvatamise kohas kui ka turustamiseks ettevalmistatud pakendites oleva kultiveerimismaterjali korralist ülevaatus ja hindamist. Taimede kasvatamise kohas tehtud hindamise tulemused dokumenteeritakse taimearaamatus. Turustamiseks ettevalmistatud kultiveerimismaterjali sertifitseerimiseks kannab tarnija hindamise tulemused hindamislehele.

(5) Kui metsapuude taimede tarnija on kehtestanud enda jaoks rangemad kvaliteedikriteeriumid, kui seaduses on sätestatud, esitatakse nende kriteeriumide kirjeldus enesekontrollisüsteemi protseduurireeglistikus.

§ 7. Kultiveerimismaterjali teise liikmesriiki turustamise teatise sisu ja teatise esitamise kord

(1) Kultiveerimismaterjali teise liikmesriiki turustamisel edastab tarnija Keskkonnaametile teatise lähetatud kultiveerimismaterjali partii kohta, milles tuuakse ära järgmised andmed:

[RTL 2009, 11, 131- jõust. 01.02.2009]

- 1) kultiveerimismaterjali tarnija nimi ja aadress;
- 2) kultiveerimismaterjali saaja nimi ja aadress teises liikmesriigis;
- 3) kultiveerimismaterjali põhitunnistuse number;
- 4) kultiveerimismaterjali partii teise liikmesriiki lähetamise müügi- või saatedokumendi number;
- 5) kultiveerimismaterjali teise liikmesriiki lähetamise kuupäev;
- 6) kultiveerimismaterjali teise liikmesriiki lähetamise eesmärk;
- 7) kultiveerimismaterjali kirjeldus, milles märgitakse puuliigi botaaniline nimi; teave sellest, kas kultiveerimismaterjaliks on seemned, taimeosad, lahtise juurekavaga taimed või kinnise juurekavaga taimed; kultiveerimismaterjali kategooria ja algmaterjali tüüp; taimede korral nende vanus ning kasvatamiseks kasutatud seemnete valmimise aasta; teave sellest, kas materjali on geneetiliselt modifitseeritud ning teise liikmesriiki saadetud kultiveerimismaterjali kogus.

(2) Teatise teise liikmesriiki kultiveerimismaterjali saatmise kohta esitab tarnija Keskkonnaametile kas posti teel, e-postiga või faksiga hiljemalt ühe kuu jooksul kultiveerimismaterjali partii teise liikmesriiki saatmise kuupäevast arvates.

[RTL 2009, 11, 131- jõust. 01.02.2009]

(3) Kui sertifitseeritavate metsapuuliikide loetelusse kuuluvate liikide kultiveerimismaterjal on määratud ekspordiks või reekspordiks kolmandatesse riikidesse, ei kohaldata selle suhtes direktiivist 1999/105/EÜ tulenevaid ja käesoleva määrusega kehtestatud nõudeid.

¹Euroopa Ühenduse nõukogu direktiiv 1999/105/EÜ metsapaljundusmaterjali turustamise kohta (EÜT L 11, 15.01.2000, lk 17–40).